

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MODLIBORZYCE DO ROKU 2020

(GMINA BAĆKOWICE)

(Rys. Obóz wojsk szwedzko-siedmiogrodzkich pod Modliborzycami)

„MODLIBORZYCE – NASZ DOM, SILNY HISTORIA I TRADYCJĄ”

MODLIBORZYCE

Opracowano:

Luty - Marzec 2009 r.

Spis treści

1. Wstęp do Planu Odnowy Miejscowości Modliborzyce	3
2. Charakterystyka miejscowości Modliborzyce	5
3. Inwentaryzacja zasobów miejscowości	16
4. Analiza SWOT w ramach Planu Odnowy Miejscowości	24
5. Wizja i misja sołectwa Modliborzyce	30
6. Wykaz planowanych zadań inwestycyjnych w miejscowości Modliborzyce w perspektywie następnych 11 lat	32
7. Arkusz Planowania Długoterminowego dla sołectwa Modliborzyce	35
8. Wdrażanie i monitoring Planu Odnowy Miejscowości Modliborzyce	37
9. Metodologia Planu Odnowy Miejscowości Modliborzyce	39

I. Wstęp

W pierwszych słowach tego dokumentu należy wyraźnie podkreślić, że miejscowość Modliborzyc to atrakcyjna miejscowość powiatu opatowskiego, w kontekście zasobów przyrodniczych, krajobrazowych, historycznych i rekreacyjnych. Niestety potencjał ten nie jest w pełni wykorzystywany, z uwagi na ogromne potrzeby inwestycyjne w tym sołectwie, przy jednocześnie ograniczonych środkach finansowych gminy Baćkowice.

Niemniej jednak dla dalszego rozwoju i promocji bogatych i różnorodnych zasobów Modliborzyc, konieczne są sukcesywne działania inwestycyjne i promocyjne. Wspomniane powyżej ograniczone zasoby budżetowe gminy Baćkowice i jednocześnie znaczna skala potrzeb inwestycyjnych powodują, że władze gminy, jako priorytet traktują pozyskiwanie środków zewnętrznych, głównie w ramach funduszy strukturalnych UE. Racjonalne i efektywne wykorzystanie tych środków będzie miało kluczowe znaczenie dla dynamicznego rozwoju Modliborzyc w okresie 2009 – 2020 (w ramach siedmioletnich unijnych okresów programowania 2007-2013 oraz 2014-2020) oraz nadrobienia kilkudziesięcioletnich zaległości inwestycyjnych.

Jednak, aby wszelkie inwestycje na terenie Modliborzyc były spójne i celowe, konieczna jest społeczna, oddolna inicjatywa mieszkańców sołectwa, którzy wskażą główne, ich zdaniem, potrzeby inwestycyjne, a następnie zaakceptują konkretne projekty inwestycyjne do realizacji.

Dlatego też poniższy „**Plan Odnowy Miejscowości Modliborzyc do roku 2020**”, wyraża postulaty i oczekiwania mieszkańców miejscowości, w zakresie kierunków rozwojowych ich sołectwa. Dzięki intensywnym konsultacjom społecznym w formie dyskusji na zebraniu mieszkańców, anonimowych ankiet oraz rozmów indywidualnych udało się wypracować wspólną i jednolitą dla Modliborzyc wizję ich rozwoju. Następnie określono zadania inwestycyjne służące wdrożeniu tej wizji oraz zasady monitorowania stopnia realizacji przedmiotowego Planu.

Należy też pamiętać, że tak wspólnie wypracowany **„Plan Odnowy Miejscowości Modliborzyce do roku 2020”**, stanowi warunek konieczny do otrzymania dofinansowania na zadania inwestycyjne wspierane w ramach Działania „Odnowa i rozwój wsi” (PROW 2007-2013”). Poniższy dokument, zgodnie z wytycznymi zawiera wypracowane w drodze konsultacji społecznych dane m.in. charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów Modliborzyc służącą ujęciu stanu rzeczywistego, analizę SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości oraz wypracowaną wspólnie wizję rozwoju sołectwa i planowane, w celu jej realizacji, działania inwestycyjne.

Podsumowując należy zaznaczyć, że zasada obowiązkowych konsultacji społecznych będzie utrzymana na każdym etapie realizacji **„Planu Odnowy Miejscowości Modliborzyce do roku 2020”**. Władze gminy Baćkowice są otwarte na wszelkie uwagi i postulaty mieszkańców, które będą następnie omawiane na sesjach Rady Gminy, monitorujących stan wdrażania przedmiotowego Planu. Celem nadrzędnym, który w tym dokumencie połączył wszystkich zainteresowanych tj. mieszkańców Modliborzyc, władze gminy, radnych, lokalnych przedsiębiorców, liderów społecznych itd. jest harmonijny i dynamiczny rozwój Modliborzyc na bazie posiadanego potencjału.

II. Charakterystyka miejscowości Modliborzyce

Sołectwo Modliborzyce na tle regionu świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i gminy Baćkowice:

Lokalizacja miejscowości Modliborzyce:

Województwo świętokrzyskie - Powiat opatowski - Gmina Baćkowice

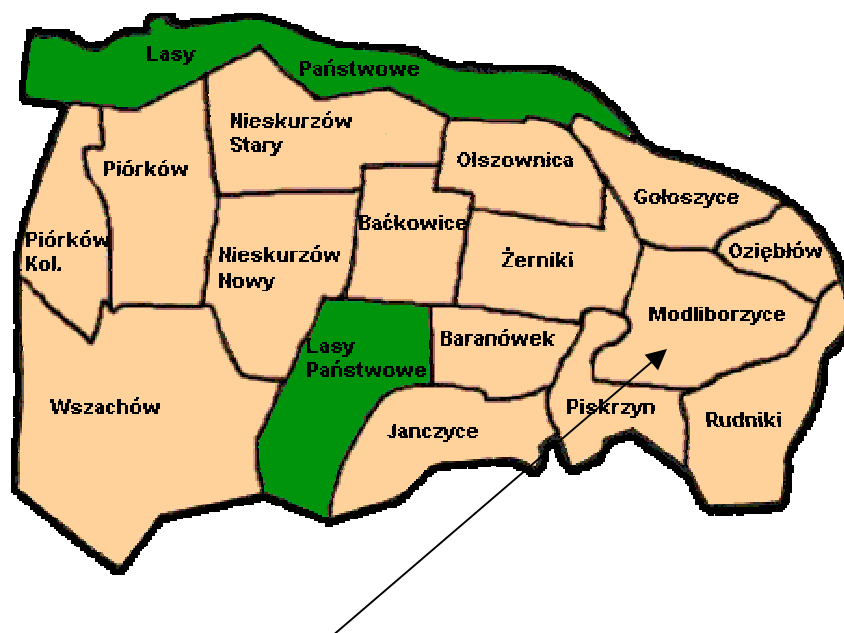
Położenie geograficzne sołectwa **Modliborzyce:**

50° 46' 37" N

21° 17' 35" E

Modliborzyce zlokalizowane są we wschodniej części gminy Baćkowice. Powierzchnia sołectwa wynosi 571 ha, w tym użytki rolne - 542 ha, pozostałe grunty i drogi - 29 ha. Liczba mieszkańców sołectwa Modliborzyce wynosi 400 osób (stan na 31.12.2008).

Mapa: Lokalizacja sołectwa Modliborzycze w ramach całej gminy Baćkowice.

Geograficznie i geologicznie sołectwo Modliborzycze jest położone na zachodnim krańcu Wyżyny Opatowsko – Sandomierskiej, będącej częścią Wyżyny Kielecko - Sandomierskiej, niemal na skłonie wschodnich stoków Pasma Jeleniowskiego, w widłach rzek Koprzywianki i Opatówki zwanej dawniej Łukawą. Obszar ten charakteryzuje się urodzajnymi polami przecinanymi gęstą siecią wąwozów lessowych.

Jednocześnie przez teren miejscowości Modliborzycze przebiega czerwony pieszy szlak turystyczny □ prowadzący z Gołoszyc do Piotrowic.

Położenie Modliborzyc w układzie komunikacyjnym:

Przez sołectwo Modliborzycze przebiegają drogi powiatowe: nr 0717T Gołoszyce - Piskrzyn oraz nr 0770T Kobyłany - Modliborzycze. Jednocześnie w bezpośrednim sąsiedztwie Modliborzyc (około 3 km dojazdu drogą powiatową o nawierzchni asfaltowej) przebiega droga krajowa nr 74, relacji Piotrków Trybunalski - Kielce – Opatów – Lublin, która pod względem wagi strategicznej i gospodarczej jest szlakiem komunikacyjnym nr 2 woj. świętokrzyskiego (po drodze krajowej nr 7 Warszawa – Kielce – Kraków) i zgodnie z planami GDDKiA do roku 2020 ma spełniać standardy dwujezdniowej drogi ekspresowej.

Historia miejscowości Modliborzyce:

Przed wiekami ziemie, na których zlokalizowane są obecnie Modliborzyce i cała gmina Baćkowice były pograniczne dla dużych organizmów plemiennych takich jak Lędzianie (Lędzice), Wiślanie i zapuszczający się coraz dalej na południowy wschód Polanie. Prawdopodobnie zamieszkiwały je mniejsze plemiona Sandomierzan bądź Lublinian, którzy weszli z czasem w skład plemienia Lędziców, wywodzącego się z zachodniej odnogi Słowian. Na ten czas przypada początek osadnictwa osiadłego - ok. VIII. Z tego okresu pochodzą ślady hutnictwa dymarkowego na naszych terenach (Jerzy Wyrozumski).

Około roku 877 cała Wyżyna Opatowsko - Sandomierska weszła w skład Państwa Wielkomorawskiego i prawdopodobnie uległa chrystianizacji. Po upadku tego państwa nasze tereny zajęli Wiślanie. Ekspansja ta miała już charakter feudalny.

Pierwsze wzmianki pisane o Modliborzycach pojawiają w latach 1325-1326 w kościelnych spisach podatkowych. Nazwa jaką tam zapisano to *Modlibossicz*. W kolejnych latach nazwę wsi zapisywano jako: *Modlibozicze* lub *Modlibozicz*.

Parafia we wsi powstała jeszcze przed 1325 rokiem. W tymże roku pojawia się informacja o ukształtowanej już parafii w tej wsi. Tak więc osada musiała powstać na początku XIV wieku a być może nawet w końcu XIII wieku. Wieś została założona przez klasztor benedyktynów ze Świętego Krzyża. W 1351 roku król Kazimierz Wielki przeniósł na prawo średzkie imiennie wyliczone posiadłości klasztoru ze Św. Krzyża, w tym Modliborzyce. Przywilej ten potwierdził król Władysław Warneńczyk w 1442 roku.

Jan Długosz opisując wieś poinformował, że było tu osiem i pół łana ziemi z kmieciami. We wsi mieszkali trzej zagrodnicy z kawałkami ziemi. Były tu trzy karczmy oraz staw rybny położony pośrodku wsi. Obok wsi było jezioro i młyn. Kmiecie mieszkający we wsi płacili po 40 groszu czynszu, oddawali w naturze po 30 jaj i po dwa koguty. Mieszkańcy wsi zobowiązani byli do pracy po jednym dniu w tygodniu na polach klasztornych. W czasach

Długosza we wsi był już murowany kościół zbudowany staraniem plebana Bartłomieja z Opatowa.

W następnych latach wieś była dzierżawiona przez klasztor. W 1529 dzierżawcą był Erazm Krupek a w 1553 roku Paweł Kuczowski. (brat opata Andrzeja Kuczowskiego) Dzierżawy przyczyniły się do tego, że wieś zaczęła podupadać. Obszar ziemi uprawnej zmniejszył się w 1510 roku do 6 łanów a w 1538 roku do 4 łanów. Opustoszały też karczmy we wsi.

Wobec skarg na dzierżawców, władze sądowe w 1555 roku zobowiązały opata Andrzeja Kuczowskiego do odstąpienia od dzierżawy. Jednak Paweł Kuczowski skarżył się, że miał tą wieś posiadać w dożywocie, poczynił pewne inwestycje i oddanie dzierżawy naraziłoby go na poważne straty. W końcu jednak wyrokiem sądowym Paweł Kuczowski przestał być dzierżawcą. Jednak opaci, w latach 1564-1565, dzierżawili wieś innemu szlachcicowi. Był nim inny szlachcic niejaki Mydłownik. Za czasów Mydłownickiego obszar ziemi uprawnej wzrósł do 7 łanów. W 1578 roku we wsi mieszkało już 16 kmieci na 8 łanach ziemi. Dodatkowo w Modliborzycach mieszkali czterej zagrodnicy każdy z kawałkiem ziemi oraz jeden kowal i 5 rybaków. Po Mydłownickim wieś znowu staje się dzierżawą Kuczowskich. Dzierżawcą był Jan Kuczowski. W 1604 roku wizytator Marcin Wróblewski archidiakon sandomierski stwierdził nadużycia ze strony Jana Kuczowskiego wobec poddanych klasztornych w Modliborzycach.

Wieś miała królewski przywilej prawa średzkiego. Modliborzyce miały więc własnego wójta i wiejski samorząd. W 1617 roku wójtem gminy był niejaki Wawrzyniec. W 1614 roku do parafii należało 6 wsi a do spowiedzi wielkanocnej przystąpiło 500 osób. W 1627 roku opat Radoszewski przeznaczył plac nad stawem na potrzeby szpitala dla ubogich. Dla szpitala przeznaczono też stodoły, obory i chlewnie. Dobroczyńcami szpitala była rodzina Witosławskich, która przeznaczała co roku dla szpitala: 12 korców żyta, korzec grochu, owsa, pszenicy i poleć słoniny.

W 1629 roku biskup krakowski potwierdza fundację szpitala. Polecił on plebanowi z Modliborzyc powołać radę nadzorczą. Zabroniono przebywania w szpitalu wspólnie mężczyzn i kobiet. Nakazano pensjonariuszom spowiadać się i przyjmować komunie. Dzierżawcy z rodu

Kuczowskich zostali ponownie usunięci ze wsi ponieważ w spisie podatkowym w 1629 roku podatek od wsi płacił już opat świętokrzyski. We wsi mieszkało w czasie poboru z 1629 roku 16 kmieci na 8 łanach ziemi, czterech zagrodników z rolą i 3 rybaków. We wsi była karczma. Mieszkańcy wsi zobowiązani byli do pracy po 3 dni w tygodniu przez cały rok na polach klasztornych.

Według kolejnych spisów podatkowych wieś nie zmienia stanu zagospodarowania. Tylko w 1651 roku notuje się tu dodatkowo istnienie wiatraka. W Modliborzycach w XVII wieku działała szkoła parafialna. Powstała dzięki staraniom proboszcza. Pierwszym nauczycielem był Jan z Opatowa. Szkoła parafialna była finansowana przez proboszcza.

Według źródeł dnia 11 IV 1657 roku spotkali się w Modliborzycach król szwedzki Karol Gustaw i jego sojusznik Książę Siedmiogrodu Rakoczy. Odbył się przegląd wojsk i całonocna biesiada, Podczas uroczystości zginął w niejasnych okolicznościach książę Adolf Nassauski. "Spotkanie" takie wiązało się z ogromnymi zniszczeniami tych okolic.

Według spisu podatku pogłównego z 1662 roku w Modliborzycach mieszkał zarządca niejaki Winiarski z żoną, jedenaście osób czeladzi folwarcznej i 68 mieszkańców wsi. W 1673 roku zarządcą wsi był Wojciech Błażejowski. Wieś liczyła łącznie z czeladzią 57 osób. Spadek ludności od 1662 roku można wytłumaczyć licznymi zarazami jakie w tym czasie dziesiątkowały ludność kraju.

Niedługo później ludność wsi zaczęła szybko rosnać. W 1747 roku w parafii Modliborzycy mieszkało już 628 mieszkańców w tym 20 Żydów. W 1782 roku naliczono 716 mieszkańców w tym 6 protestantów i 50 Żydów. W 1787 roku ludność parafii przekroczyła liczbę 800 osób. W samych Modliborzycach mieszkały wtedy 162 osoby.

W 1818 roku nastąpiła kasata zakonu benedyktynów a ich dobra przeszły na własność rządu. W 1827 roku we wsi stało 24 domy a mieszkało we wsi 148 mieszkańców.

W 1864 roku Modliborzycy stały się siedzibą gminy. Do gminy w drugiej połowie XIX wieku należały: Bełcz, Biskupice, Bratków, Bukowiany, Gołoszyce Wyższe, Gołoszyce Niższe, Jagnin, Kaczkówka, Kochów, Kobylany,

Kobylanki, Łężycem Modliborzycy, Michałów, Oziębłów, Piskrzyn, Rudniki, Romanów, Strzyżowice, Szczegło, Truskolasy, Tudorowice, Wojnowice, Worowice, Wymysłów i Żerniki.

W 1864 roku rozparcelowano majątek plebana z Modliborzycy. Uposażeniem plebana były trzy łąny ziemi w Modliborzycach, rola w Piskrzynie oraz trzy łąki w okolicznych wsiach. Po parcelacji z 1864 roku część poduchowna liczyła 8 domów i 36 mieszkańców oraz 75 mórg ziemi.

W końcu lat osiemdziesiątych XIX wieku wieś liczyła 40 domów i 397 mieszkańców. We wsi było 514 mórg ziemi włościańskiej. Był tu urząd gminy, szkoła początkowa i przytułek dla ubogich. Obszar folwarku stanowiącego majorat rządowy wynosił 430 mórg ziemi. W latach osiemdziesiątych XIX wieku był to majorat generała Uszakowa "zasłużonego" w tłumieniu Powstania Styczniowego.

Gmina Modliborzycy w okresie międzywojennym powiększyła się o nowo powstałe wsie: Aleksandrów, Bartłomiejów, Czekań, Podgórze i Podlesie. W 1921 roku w gminie mieszkało 5 881 mieszkańców w tym 66 osób wyznania mojżeszowego. W gminie było 918 budynków mieszkalnych. W samych Modliborzycach mieszkało w 1921 roku 453 osoby w 70 domach. Modliborzycy kolonia, na miejscu dawnego folwarku, liczyła 29 domów i 185 mieszkańców. W dwudziestoleciu międzywojennym gmina Modliborzycy należała do sądu pokoju w Opatowie, sąd okręgowy był w Radomiu. Najbliższa stacja kolejowa była w Ostrowcu Św., a poczta w Iwaniskach.

Modliborzycy były lokalnym centrum handlu i usług. Działało tu Kółko Rolnicze. Były trzy sklepy spożywcze należące do: J. Bugaja, J. Kutyły i pana W. Popka. Był też sklep z nabiałem J. Bilskiego i W. Piotrowicza. Szewcami we wsi byli J. Jakubowski i W. Wójcik.

W gminie działało wiele wiatraków większość z nich położona była w Modliborzycach, ich właściciele to: F. Filipczak, M. Koczmir M, L. Majewski, J. Stompacz, F. Słowiński, K. Zając, W. Zając, W. Zwolski i S. Żardecki.

Według opisu gminy z 1931 roku gmina Modliborzycy zajmowała obszar 7 286 ha. Liczyła 7 000 ludności. Gmina podzielona była na 35 sołectw. Napisano, że gleba była dobra; pszenno-buraczana. Działały w tej

okolice trzy kółka rolnicze razem z sekcjami maszynowymi. Część wsi była skomasowana. Władze samorządowe były w trakcie brukowania ulic i budowania szkół. W gminie działały trzy straże ogniowe a straż z Modliborzyc właśnie budowała remizę. W gminie działało wiele organizacji społecznych. Był oddział Strzelca, cztery Związki Młodzieży Ludowej, Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej i Kasa Stefczyka. Budżet gminy na rok 1931/1932 wynosił 40 170 zł. Według planu budżetowego na pomoc społeczną planowano wydać 5 080 zł na szkolnictwo 12 645 zł a na drogi 4 750 zł.

W omawianym okresie w skład Rady Gminy wchodziły następujące osoby: Andrzej Górski, Karol Partyka, Wincenty Paszkowski, Jan Domański, Adam Pękalski, Jan Wojciechowski, Jan Safader, Józef Kabsa, Jan Krowiński, Jan Domaniewski, Piotr Gawłowski i Franciszek Nowak. Wójtem gminy był Michał Reczka (od 1927 r.) a sekretarzem był Władysław Skuza, pomagał mu Ignacy Łojek.

II wojna światowa i ciężkie walki frontowe zimą 1945r. dokonały znacznych zniszczeń sołectwa Modliborzyc (m.in. spalony lokalny kościół parafialny, plebania, szkoła oraz zabudowania prywatne). Jednocześnie zmiany ustrojowe po II wojnie światowej, odebranie Modliborzycom statusu gminy i włączenie tej miejscowości do gminy Baćkowice doprowadziły do zatrzymania rozwoju prężnie rozwijającej się gospodarki lokalnej.

Należy więc w tym miejscu podkreślić, że Modliborzyc posiadają także prawie stuletnie tradycje w pełnieniu funkcji ważnego ośrodka użyteczności publicznej i stolicy gminy oraz lokalnego centrum gospodarczego, wyróżniającego się na tle całego powiatu opatowskiego (m.in. lokalne kółka rolnicze, liczne wiatraki-młyny zlokalizowane w Modliborzycach). Okres największej prosperity i samodzielności Modliborzyc (funkcja gminy, przyłączenie do gminy nowych miejscowości, wzrost liczby mieszkańców i rangi gospodarczej gminy) przypadał na okres międzywojenny. Obecnie Modliborzyc są jednym z wiodących sołectw gminy Baćkowice.

Miejscowość Modliborzyce – stan obecny:

Infrastruktura:

Miejscowość Modliborzyce cechuje się dobrze rozwiniętą lokalną infrastrukturą techniczną.

Należy podkreślić, że sołectwo Modliborzyce na całym obszarze posiada sieć wodociągową zasilaną z ujęcia wody w Modliborzycach. Ujęcie to zasila też inne miejscowości gminy Baćkowice. Na terenie miejscowości brak jest sieci kanalizacyjnej, natomiast mieszkańcy Modliborzyc indywidualnie inwestują w budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie wsi Modliborzyce, tak jak na terenie całej gminy, prowadzone jest zbiorcze usuwanie nieczystości stałych, które są następnie wywożone i składowane są na wysypisku w Janczycach. Cała wieś posiada dobrze rozwiniętą sieć rozdzielczą energii elektrycznej oraz sieć telefonii stacjonarnej.

Lokalne drogi gminne i powiatowe przebiegające przez teren sołectwa Modliborzyce są w dosyć dobrym stanie technicznym (nawierzchnie bitumiczne asfaltowe), niemniej wymagają okresowych remontów i nakładów odtworzeniowych. Niestety w gorszym stanie technicznym są tzw. lokalne drogi transportu rolniczego (tzw. drogi dojazdowe do pól), które w zdecydowanej większości mają nawierzchnie gruntowe o licznych koleinach i ubytkach, których stan techniczny szczególnie pogarsza się w okresie wiosennym i jesiennym.

Rolnictwo, lokalna gospodarka:

Dominującą funkcję gospodarczą w sołectwie stanowi rolnictwo, w większości ukierunkowane na produkcję zbóż i buraków cukrowych oraz hodowlę zwierząt gospodarskich (głównie krów mlecznych).

Natomiast lokalne podmioty gospodarcze operują głównie w sferze usług i działalności okołorolniczej. Ważne lokalnie podmioty gospodarcze w Modliborzycach to m.in. sklepy spożywczo-przemysłowe oraz lokalne podmioty gospodarcze (np. skład opału, nawozów i środków ochrony roślin).

Turystyka, rekreacja:

Modliborzycy stanowią obszar atrakcyjny pod względem turystycznym. Atrakcyjność ta dotyczy przede wszystkim lokalnego ukształtowania terenu (obszar falisty, liczne pagórki i lokalne doliny) za wspaniałymi miejscami widokowymi, zdrowym powietrzem i brakiem szpecącej krajobraz infrastruktury przemysłowej. Przez miejscowość przebiega czerwony pieszy szlak turystyczny prowadzący z Gołoszyc do Piotrowic. Wskazane atuty to bezcenny potencjał Modliborzyc dla rozwoju turystyki pieszej i rowerowej. Jednocześnie relatywna bliskość (około 3 km dojazdu powiatową drogą asfaltową) ważnej drogi krajowej nr 74 relacji Piotrków Trybunalski - Kielce – Opatów – Lublin, umożliwia potencjalnym turystom szybki i wygodny dojazd do Modliborzyc, przy jednoczesnej gwarancji lokalnej ciszy i dystansu do ruchliwych szlaków komunikacyjnych)

Niestety w Modliborzycach wciąż brakuje odpowiedniej bazy turystycznej, która pomogłaby w pełni wykorzystać sprzyjające położenie geograficzne tej miejscowości. Dlatego też gmina Baćkowice planując w okresie 2009-2020 liczne projekty aplikujące o wsparcie funduszy strukturalnych UE (m.in. w ramach PROW oraz, RPOWŚ) mające na celu stworzenie funkcjonalnej infrastruktury okołoturystycznej oraz promocję i poprawę wizerunku całej gminy Baćkowice, w planach tych uwzględnia również potencjał turystyczno-rekreacyjny sołectwa Modliborzycy. Należy jednak w tym miejscu zauważyć, że wysoka ranga przyrodnicza pobliskiego Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego i jego ważna pozycja w krajowym i europejskim systemie przyrodniczym (ECONET) jest dodatkowym atutem do rozwoju agroturystyki i aktywnego wypoczynku na terenie Modliborzyc i okolic.

Na bazie przedstawionego powyżej cennego potencjału miejscowości Modliborzycy, jej mieszkańcy, w drodze konsultacji społecznych wskazali na następujące główne **kierunki rozwoju Modliborzyc** (wyniki anonimowych ankiet konsultacyjnych):

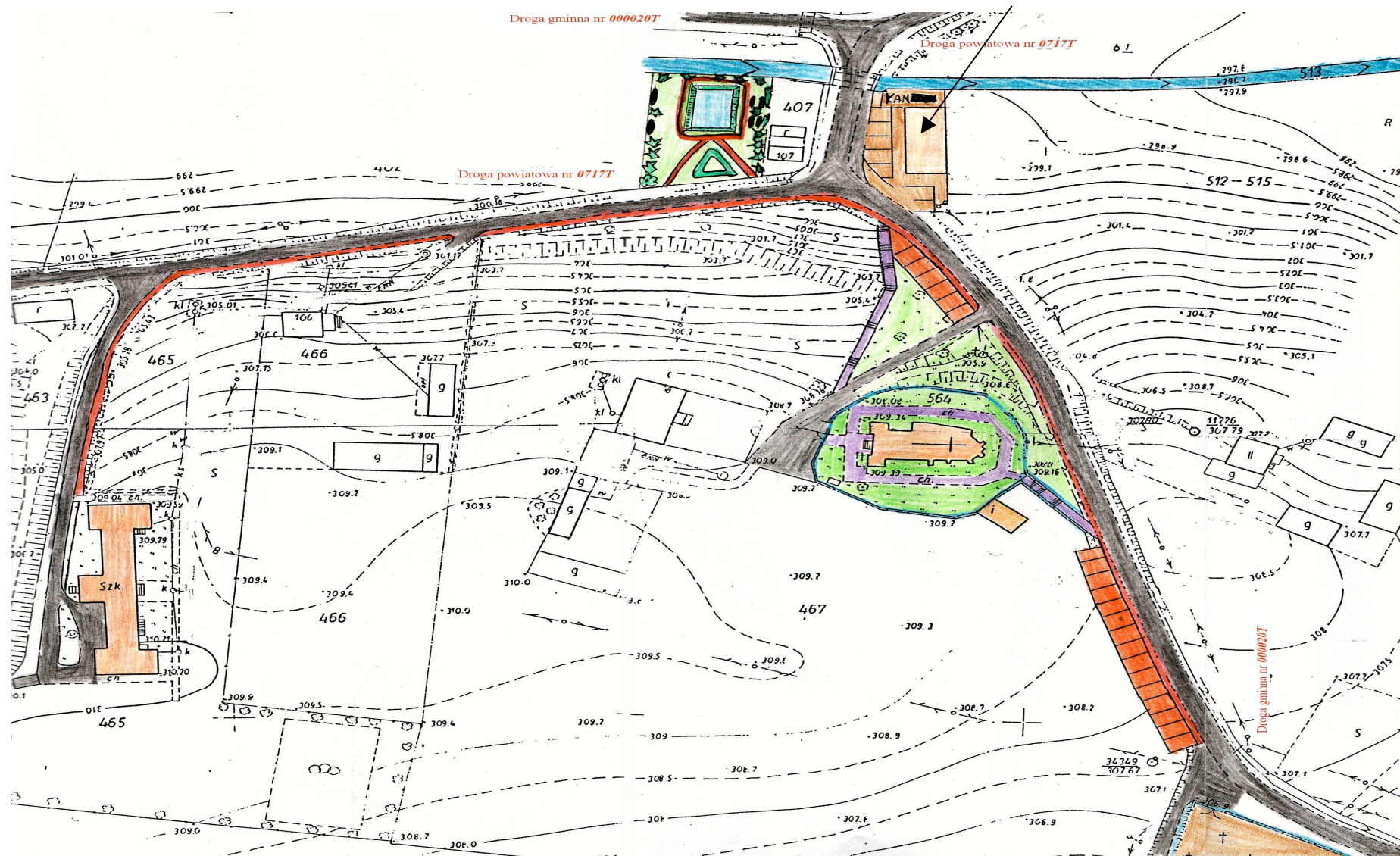
1. Poprawa lokalnej oferty społecznej m.in. poprzez modernizację i rozbudowę obiektów szkoły i świetlicy wiejskiej w Modliborzycach

2. Wspieranie zakładania i rozwój lokalnych gospodarstw agroturystycznych w Modliborzycach

3. Rozwój lokalnego rolnictwa Modliborzyc i lepsze wykorzystanie jego atutów ekologicznych

W tej sytuacji społeczność miejscowości Modliborzyce zdecydowała się przystąpić do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, mając na szansę jaką dają fundusze strukturalne Unii Europejskiej które, pomogą mieszkańcom w poprawie życia uatrakcyjnieniu miejscowości pod względem turystycznym i gospodarczym, a także pomogą rozwijać i promować miejscowość nie tylko lokalnie, ale i w skali całego regionu świętokrzyskiego.

Rys. Centrum Modliborzyc z zaznaczoną lokalizacją gminnego budynku wiejskiego

III. Inwentaryzacja zasobów miejscowości:

Działanie „Odnowa i rozwój wsi” w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, kładzie szczególny nacisk na inwentaryzację zasobów w ujęciu walorów lokalnego środowiska naturalnego, krajobrazu, charakterystycznych w sołectwie zabytkowych budowli oraz na walory kulturowe, sportowo-rekreacyjne i społeczne - stanowiące o tożsamości danego sołectwa.

Dlatego też poniższa inwentaryzacja zasobów miejscowości Modliborzyce, została wykonana kompleksowo, lecz równocześnie ze szczególnym naciskiem na walory preferowane w ujęciu odnowy tej wsi i zachowania jej dziedzictwa kulturowego w perspektywie najbliższych lat..

Bilans występujących w sołectwie zasobów został podzielony na poszczególne kategorie, wraz z oceną łączną dla każdej kategorii.

1) Środowisko przyrodnicze

a) Cechy krajobrazu

- malownicze, atrakcyjne tereny w bezpośredniej strefie Gór Świętokrzyskich
- bezpośrednia bliskość Modliborzyc do otuliny Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego

b) Klimat i wody powierzchniowe

- mikroklimat, sprzyjający intensywnej produkcji rolnej, w szczególności w zakresie uprawy zbóż i hodowli zwierząt gospodarskich
- dobry stan czystości lokalnych cieków wodnych przepływających przez Modliborzyce - niestety występują okresowe zagrożenie lokalnymi podtopieniami w najniższej położonej części Modliborzyc, szczególnie w okresie wiosennym,

Fot. Rzeczka w Modliborzycach (dopływ Koprzywianki)

c) występujące gleby, ukształtowanie terenu, lokalna przyroda

- dobra wartość mineralna lokalnych gleb
- liczna flora i fauna potwierdzająca dobry stan lokalnego środowiska przyrodniczego Modliborzyc np. gatunki roślin objęte ochroną (m.in. widłaki) ptaków (m.in. dzięcioły, sójki, jastrzębie, kuropatwy), płazów i gadów (np. jaszczurki, zaskrońce) oraz innych zwierząt (np. sarny, dziki w pobliskich lasach w ramach otuliny Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego)

c) Bliskość ośrodków miejskich, układ komunikacyjny

- bezpośrednia bliskość miasta powiatowego Opatów oraz relatywna bliskość miasta wojewódzkiego Kielce
- przebiegająca w bezpośrednim sąsiedztwie Modliborzyc ważna tranzytowa droga krajowa nr 74 Piotrków Trybunalski – Kielce – Opatów – Lublin (z alternatywnym połączeniem na Sandomierz i Rzeszów)
- drogi powiatowe: nr 0717T Gołoszyce - Piskrzyn oraz nr 0770T Kobyłany - Modliborzycy o nawierzchni asfaltowej
- drogi gminne o nawierzchni asfaltowej

2) Strefa kultury

a) Lokalne zabytki i unikatowa architektura

- Kościół parafialny p.w. Św. Benedykta w Modliborzycach

Fot. Kościół w Modliborzycach – zdjęcie zewnętrzne oraz wnętrze świątyni

Parafia p.w. Św. Benedykta w Modliborzycach była erygowana przed rokiem 1326. Pierwotny kościół istniał już w 1326 r. Obecny kościół pod wezwaniem św. Benedykta to obiekt murowany, zlokalizowany na wzgórzu, zbudowany został około 1470 r., a w 1896 r. powiększony. Świątynia ta została całkowicie spalona w czasie działań wojennych jesienią 1944 r. Po II wojnie światowej kościół był systematycznie odbudowywany w latach 1949-55 staraniem ks. Z. Wrońskiego, a następnie do 1962 r. staraniem ks. W. Rączkiewicza. Nowa świątynia została uroczystie poświęcona w 1960 r. Obiekt był malowany wewnątrz w 1983 r. staraniem ks. R. Urazińskiego, zaś zewnątrz został odnowiony w 1993 r. Parafia posiada akta parafialne od 1945 r. Kościół parafialny w Modliborzycach znajduje się na liście zabytków województwa świętokrzyskiego (nr rej.: 468 z 12.03.1957 oraz 462 z 15.04.1967). Do parafii należą: Gołoszyce I (2 km), Gołoszyce II (2 km), Modliborzycy, Oziębłów (4 km), Piskrzyn (2 km) i Rudniki (1-3 km).

- cmentarz parafialny z połowy XV w.

Na cmentarzu parafialnym w Modliborzycach cmentarz cenne historycznie nagrobki polskiej sztuki rzeźbiarskiej, np. unikatowy żelazny grobowiec rodziny Jabłońskich,

pochodzący z przełomu XIX i XX wieku utrzymany w manierze neogotyckiej. Występują również pomniki wcześniejsze, jak te z piaskowca - dziś już słabo czytelne - a zbudowane około 1855 roku, czy wreszcie - umieszczone w odległej części cmentarza - groby rosyjskich obywateli "Kraju Przywiślańskiego", z lat 70-tych i 80-XIX w. Na wielu zabytkowych nagrobkach zauważyć można ślady walk prowadzonych na terenie Modliborzyc w czasie II Wojny Światowej. Cmentarz parafialny znajduje się na liście zabytków województwa świętokrzyskiego (nr rej.: 338 z 13.06.1988).

- lokalne figurki i kapliczki przydrożne w Modliborzycach

Foto: Figurka przydrożna w Modliborzycach

Foto: Krzyż przy kościele w Modliborzycach

c) **Obrzędy, zachowane tradycje, zwyczaje**

- odprawianie nabożeństw majowych przy przydrożnych figurach
- robienie przez mieszkańców Modliborzyc wieńca dożynkowego
- kultywowane od wielu lat tradycje świętowania i podziękowania za plony
- tzw. odpusty parafialne: Św. Benedykta (21 marca) oraz Św. Tekli (23 września)
- Turystyczna Drużyna Harcerska MJR Jana Piwnika „Ponurego”

Fot. Drużyna Harcerska z Modliborzyc

- Koło Gospodyń Wiejskich w Modliborzycach
- Dziecięcy Zespół Pieśni i Tańca „Molborzanie”

Fot. Zespół Pieśni i Tańca „Molborzanie”

d) Lokalne życie społeczne, kulturalne i rekreacyjne

Okazjonalna organizacja lokalnych imprez i świąt kulturalno-rekreacyjnych w Modliborzycach,

3) Najważniejsze obiekty i tereny występujące w sołectwie

a) Dostępność działek

- Obecnie na terenie sołectwa Modliborzyce dostępne są dobrze uzbrojone działki i potencjalne tereny pod działalność gospodarczą (m.in. działka i budynek dawnego punktu skupu mleka w Modliborzycach Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Opatowie) i zabudowę indywidualną (głównie domki jednorodzinne), oferowane przez prywatnych właścicieli. Jednakże podstawowa bariera to w ostatnich latach wysoka cena wywoławcza tych działek.

Foto: Dawny Punkt Skupu Mleka w Modliborzycach

b) Najważniejsze obiekty użyteczności publicznej w Modliborzycach:

- **Gminny budynek wiejski w Modliborzycach**, w którym są zlokalizowane:
  - remiza OSP Modliborzyce
  - garaż strażacki
  - świetlica wiejska i punkt zebrań mieszkańców
  - Koło Gospodyń Wiejskich w Modliborzycach
  - Siedziba Drużyny Harcerskiej (tzw. „Harcówka”)
  - Biblioteka Gminna w Baćkowicach – Filia w Modliborzycach
  - Punkt Unasienniania Zwierząt
  - sklep spożywczo-przemysłowy

Foto: Gminny budynek wiejski w Modliborzycach

- Budynek Publicznej Szkoły Podstawowej w Modliborzycach

Fot. Budynek Publicznej Szkoły Podstawowej w Modliborzycach

Należy w tym miejscu podkreślić, że Szkoła Podstawowa w Modliborzycach, oprócz typowych zajęć szkolnych prowadzi lekcje dydaktyczno-wychowawcze, szereg bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych oraz liczne koła zainteresowań. W szkole aktywnie działa świetlica szkolna i pracownia komputerowa z dostępem do Internetu. Jednocześnie w szkole od wielu lat działa, zbierający liczne nagrody i wyróżnienia, Zespół Pieśni i Tańca „Molborzanie”, zaś każdej zimy organizowany jest bezpieczny wypoczynek dla dzieci i młodzieży w trakcie ferii.

c) Dostępność lokalnej infrastruktury

- Gospodarstwa domowe w Modliborzycach korzystają obecnie z sieci wodociągowej i telefonicznej. Niektóre gospodarstwa posiadają indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków.
- ujęcie wód podziemnych z przepompownią
- lokalne drogi gminne i powiatowe są w dość dobrym stanie technicznym

4) Lokalne rolnictwo

a) Dominujące lokalnie uprawy

- w Modliborzycach zdecydowanie dominuje tradycyjny profil rolnictwa – w szczególności uprawa zbóż oraz hodowla zwierząt gospodarskich

5) Lokalna gospodarka

a) Lokalne firmy produkcyjne i punkty usługowe na terenie sołectwa Modliborzyce

- Przeważa drobna, indywidualna działalność gospodarcza w sektorze okołorolniczym (handel nawozami, środkami ochrony roślin, częściami zamiennymi do maszyn rolniczych, opałem) ogólnohandlowym (lokalne sklepy spożywczo-przemysłowe w Modliborzycach)
- wciąż niezagospodarowany pozostaje teren po dawnym punkcie skupu mleka w Modliborzycach

IV. Analiza SWOT w ramach Planu Odnowy Miejscowości Modliborzyce

Analiza SWOT jest jedną z podstawowych metod analizy strategicznej, może być także wykorzystywana w działalności planistycznej (jako narzędzie cząstkowe ułatwiające opracowanie dokumentów strategiczne w skali kraju, regionu lub lokalnie) oraz doradczej (jako technika diagnozy organizacji). Nazwa metody jest wywodzi się od słów angielskich słów strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu), threats (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące w otoczeniu). W praktyce należy sklasyfikować wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą sytuację w sferze objętej badaniem.

W naszym przypadku przedmiotem badania w ramach analizy SWOT jest stan obecny i perspektywy rozwojowe sołectwa Modliborzyce.

Istnieją dwa kryteria klasyfikacji: zewnętrzne w stosunku do badanego obszaru (w tym przypadku sołectwa Modliborzyce) i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych oraz wywierające wpływ negatywny lub pozytywny na szanse rozwojowe miejscowości Modliborzyce. Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają 4 kategorie SWOT.

Przeprowadzając analizę sołectwa Modliborzyce trzeba dokonać diagnozy - określić silne i słabe strony w każdym aspekcie społeczno-gospodarczym tej miejscowości oraz prognozy - opisać szanse i zagrożenia.

- **MOCNE STRONY** (czynniki wewnętrzne pozytywne) - atuty to walory sołectwa, jego mieszkańców, które w sposób pozytywny wyróżniają je w otoczeniu, zarówno w skali gminy Baćkowice (porównanie do sołectw sąsiednich), jak i szerzej w skali powiatu opatowskiego i całego województwa świętokrzyskiego.
- **SŁABE STRONY** miejscowości Modliborzyce (wewnętrzne negatywne) - są konsekwencją ograniczeń lokalnych zasobów np. w zakresie infrastruktury, środków finansowych, ale także kwalifikacji i aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców tego sołectwa. Każda społeczność lokalna posiada aspekty funkcjonowania, które ograniczają jej szanse rozwojowe, ale szybkie i obiektywne ich

rozpoznanie oraz zdefiniowanie może łatwo ograniczyć ich negatywny wpływ.

- **SZANSE** (zewnętrzne pozytywne) - to zjawiska i tendencje w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju sołectwa Modliborzyce.
- **ZAGROŻENIA** (zewnętrzne negatywne) - to wszystkie czynniki zewnętrzne, które postrzegamy jako bariery dla rozwoju sołectwa, utrudnienia, ograniczenia zewnętrzne.

W efekcie analizy dla sołectwa Modliborzyce otrzymujemy poniżej cztery listy: silnych stron tej miejscowości (które należy wzmacniać), słabych stron (które trzeba niwelować), szans (które należy wykorzystywać), oraz zagrożeń rozwojowych (których należy unikać).

Kolejnym krokiem, po dokonaniu poniższej analizy SWOT będzie, w następnym punkcie Planu Odnowy Miejscowości, sporządzenie syntezy, która wytyczy strategiczne cele, priorytety i w efekcie zadania inwestycyjne dla sołectwa Modliborzyce. Na tej podstawie zostanie wskazany zakres możliwych, i wykonalnych działań inwestycyjnych i rozwojowych.

Słabe strony sołectwa Modliborzyce:

- Znikoma liczba pozarolniczych podmiotów gospodarczych i lokalnych miejsc pracy w Modliborzycach
- Brak lokalnego sektora przetwórstwa rolnego (np. młynów, lokalnej mleczarni itd.)
- W ostatnich latach m.in. w wyniku ogólnokrajowych zmian społeczno-gospodarczych, relatywnie niska stopa życiowa części mieszkańców Modliborzyc
- Emigracja z Modliborzyc ludzi młodych i wykształconych (brak możliwości znalezienia pracy zgodnej z oczekiwaniami młodych ludzi)
- Brak inwestora strategicznego i wiodącego pracodawcy na terenie sołectwa Modliborzyce
- Brak funkcjonalnego boiska i nowoczesnej sali sportowej przy szkole podstawowej w Modliborzycach

- Brak nowoczesnej i infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej w Modliborzycach (np. kompleksowego oznakowania turystycznego, funkcjonalnego centrum sołectwa)
- Niska opłacalność produkcji rolnej, wahania cenowe i anomalie pogodowe, dotyczące rolników w Modliborzycach (np. lokalne klęski żywiołowe - coraz częstsze okresy suszy, przymrozki wiosenne, grad, podtopy).
- Brak tablic –informacyjnych zlokalizowanych przy trasie nr 74, zachęcających do odwiedzenia Modliborzyc.

Mocne strony sołectwa Modliborzyc:

- Duża lokalna aktywność społeczna mieszkańców Modliborzyc, w szczególności młodzieży w ramach m.in. Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotniczej Straży Pożarnej, Drużyny Harcerskiej, Szkolnego Zespołu Pieśni i Tańca „Molborzanie”
- Bardzo dobra lokalizacja komunikacyjna Baćkowic w bezpośrednim sąsiedztwie (ok. 3 km dojazdu powiatową drogą asfaltową) drogi krajowej nr 74 Piotrków Trybunalski – Kielce – Lublin
- Niski stopień skażenia, występujących w przewodzie, gleb dobrej jakości i dobre warunki klimatyczne stanowiące o dużych możliwościach rozwoju gospodarstw ekologicznych
- Dobry stan czystości lokalnych cieków wodnych przepływających przez Modliborzycy
- Możliwość przygotowania potencjalnego terenu dla inwestora – działka i obiekt dawnego Punktu Skupu Mleka w Modliborzycach
- Atrakcyjność turystyczno – rekreacyjna Modliborzyc (położenie w rejonie Gór Świętokrzyskich, bliskość otuliny Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego, potencjał dla agroturystyki)
- Bliskość miasta powiatowego Opatów

Szanse rozwojowe sołectwa Modliborzyc:

- Ogromny potencjał przyrodniczo-turystyczny Modliborzyc i położenie sołectwa na czerwonym pieszym szlaku turystycznym, umożliwiające w przyszłości dynamiczny rozwój sektora usług okołoturystycznych (m.in.

miejsca noclegowe, mała gastronomia itd.) generującego nowe miejsca pracy w sołectwie.

- Lokalizacja w Modliborzycach ważnego w skali całej gminy Baćkowice ujęcia wód podziemnych - dobre warunki hydrologiczne w Modliborzycach z dużymi udokumentowanymi zasobami wód podziemnych
- Dobre uzbrojenie terenów budowlanych w Modliborzycach w infrastrukturę techniczną (utwardzone drogi, sieć wodociągowa, pełna telefonizacja, dobrze rozwinięta sieć rozdzielcza energii elektrycznej) niezbędne dla dynamicznego rozwoju budownictwa mieszkaniowego i usługowego
- Wystarczająca przestrzeń inwestycyjna w ramach dawnego Punktu Skupu Mleka w Modliborzycach oraz terenów prywatnych,
- Dostępność zewnętrznych środków finansowych Unii Europejskiej 2007-2013 na rozwój społeczno-gospodarczy Modliborzyc (np. PROW 2007-2013 – Działanie „Odnowa i rozwój wsi”)
- Możliwość prowadzenia takiej produkcji rolnej, w szczególności ekologicznej, która odpowiadałaby potrzebom rynku regionalnego, krajowego i zagranicznego, w tym UE,
- Przychylne nastawienie samorządu gminnego do lokalnych inicjatyw społecznych w Modliborzycach.

8. Dostępność dotacji i różnorodnych instrumentów finansowych UE dla rolników z terenu Modliborzyc (np. granty na inwestycje w gospodarstwach rolnych, młody rolnik, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy itd.)

10. Przynależność Modliborzyc, w ramach gminy Baćkowice, do Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki

Zagrożenia rozwojowe sołectwa Modliborzyce:

- Brak obecnie w Modliborzycach zakładów przetwórstwa rolnego w oparciu o miejscową produkcję rolniczą (np. mleczarnia, młyn itd.).
- Relatywnie wysokie bezrobocie na terenie Modliborzyc i ubożenie lokalnego społeczeństwa
- Skomplikowane i długotrwałe procedury korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania dla inwestycji planowanych w Modliborzycach przez władze gminy

- Brak stabilizacji cen w lokalnym rolnictwie (uprawa zbóż, produkcja mleka itd.) oraz systematyczny wzrost cen energii i paliw do produkcji rolnej
- Niż demograficzny odbijający się w liczbie uczniów uczęszczających do szkoły podstawowej w Modliborzycach
- Brak wystarczającej bazy infrastrukturalno-rekreacyjnej (np. funkcjonalnego kompleksu boisk) dla dzieci i młodzieży z terenu Modliborzyc

Podsumowanie przeprowadzonej analizy SWOT:

Przeprowadzona analiza SWOT, poprzedzona inwentaryzacją zasobów miejscowości Modliborzyce, pozwoliła na określenie konkretnych i istniejących „tu i teraz” problemów sołectwa Modliborzyce oraz na ustalenie zależności przyczynowo – skutkowych między zidentyfikowanymi problemami. Najważniejsze problemy to:

- Niewystarczająca lokalna infrastruktura techniczna i społeczna (m.in. brak sieci kanalizacyjnej, brak nowoczesnego boiska wielofunkcyjnego, niezagospodarowane rekreacyjnie centrum miejscowości Modliborzyce)
- Niewystarczające zagospodarowanie obiektu remizy i świetlicy wiejskiej w Modliborzycach (znaczne potrzeby inwestycyjne, wieloletnie zaległości remontowo-inwestycyjne)
- Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców Modliborzyc
- Brak infrastruktury i oznakowania turystycznego
- Emigracja ludzi młodych i wykształconych
- Znikoma liczba działalności gospodarczych prowadzonych na terenie sołectwa Modliborzyce

Jednocześnie uczestnicy konsultacji społecznych przeprowadzonych w sołectwie Modliborzyce wskazali następujące **kluczowe cele rozwoju miejscowości Modliborzyce:**

- Poprawa jakości i dostępności dla mieszkańców Modliborzyc lokalnej infrastruktury społecznej (świetlica wiejska, boisko sportowe, zagospodarowanie i odnowienie centrum sołectwa)

- Rozwój lokalnej gospodarki, w szczególności tworzenie pozarolniczych miejsc pracy, rozwój sektora usług pozarolniczych (lokalne rzemiosło, usługi naprawcze, lokalny handel np. środkami ochrony roślin itd.)
- Rozwój rekreacji i turystyki, a w szczególności agroturystyki na terenie Modliborzyc na bazie dużych walorów przyrodniczo-kulturowych.

V. Wizja i misja sołectwa Modliborzyce

Wizja jest wyrażeniem, które określa główny fundament społeczny danej miejscowości, jej „sens życia”. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do miejscowości, dla której została sformułowana.

Wypracowana poniżej, w toku konsultacji społecznych, wizja rozwoju miejscowości Modliborzyce pokazuje pozytywny obraz sołectwa w perspektywie najbliższych lat.

Przeprowadzone konsultacje i rozmowy z mieszkańcami oraz artykułowane podczas zebrań wiejskich potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie głównych celów Planu Odnowy Miejscowości. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych planem.

Wizja dla miejscowości Modliborzyce jest opisem wyobrażeń mieszkańców miejscowości o optymalnych warunkach życia w tym sołectwie oraz ich głównego pola działań w tym zakresie w przyszłości. Koncentruje się ona na istocie rzeczy i pokazuje nieekspozowane na co dzień oczekiwania mieszkańców, co do kierunku oczekiwanych, pozytywnych zmian w ich miejscowości.

Poniżej wyartykułowana wizja wyraźnie i syntetycznie określa charakter miejscowości Modliborzyce i wskazuje jej atuty. Z tej wizji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane. Obszary rozwojowe Modliborzyc, które wypracowano wspólnie na debacie, wzajemnie się uzupełniają. Należy podkreślić, że wiele zadań postulowanych przez mieszkańców w obszarze infrastruktury jest ściśle powiązanych z oczekiwaniami mieszkańców w zakresie np. ochrony środowiska oraz promocji potencjału turystyczno-rekreacyjnego. Często powtarzane były przez mieszkańców ich oczekiwania w zakresie działań na terenie sołectwa w obszarze oświaty, sportu i kultury. W tej sytuacji oczekiwania mieszkańców można wyrazić w następującej **wizji rozwoju sołectwa Modliborzyce**:

„MODLIBORZYCE – NASZ DOM, SILNY HISTORIĄ I TRADYCJĄ”

Aby powyższa wizja mogła być realizowana i eksponowana w najbliższej przyszłości, konieczne jest zaangażowanie społeczne mieszkańców (tzw. poczucie misji i odpowiedzialności za rozwój Modliborzyc). Zaangażowanie to będzie możliwe jeśli oczekiwania mieszkańców będą ściśle komplementarne z planami inwestycyjnymi władz gminy Baćkowice dla Modliborzyc.

Aby do tego doprowadzić mieszkańcy Modliborzyc, w drodze konsultacji społecznych wypracowali wspólną misję dla Modliborzyc – definicję wspólnych oczekiwań, które muszą być brane pod uwagę w pierwszej kolejności już na etapie planowania kolejnych inwestycji w Modliborzycach.

Misja sołectwa Modliborzyce:

„Moje Modliborzyce za 10 lat to miejscowość:

- spokojnego i dostatniego życia mieszkańców
- dbającą o edukację, rozwój sportowy i kulturalny jej mieszkańców – szczególnie tych najmłodszych
- promująca umiejętnie swoje świętokrzyskie walory przyrodniczo-historyczne
- dająca dodatkowy dochód mieszkańcom, dzięki turystyce na bazie posiadanych walorów
- pełna mieszkańców życzliwych i aktywnych społecznie”

VI. Wykaz planowanych zadań inwestycyjnych dla miejscowości Modliborzycy w perspektywie następnych 11 lat:

Nazwa inwestycji	Szacunkowy koszt całkowity	Potencjalne źródła finansowania	Planowany okres realizacji	Zakres projektu	Beneficjenci
Kompleksowy remont gminnego budynku wiejskiego w Modliborzycach	300.000 PLN	PROW 2007-2013, Działanie „Odnowa i rozwój wsi”, budżet gminy Baćkowice	2009-2010	- modernizacja i odbudowa obiektu, pokrycia dachowego, instalacji m.in. wodociągowej, grzewczej, elektrycznej - prace remontowe i budowlane w ramach poszczególnych pomieszczeń - stolarka okienna i drzwiowa, sanitariaty - remont i odnowienie elewacji zewnętrznej - zagospodarowanie terenu wokół budynku	- Mieszkańcy Modliborzyc - turyści, pozostałe osoby przyjezdne
Budowa chodników w ramach głównych ciągów komunikacyjnych Modliborzyc (w pierwszej kolejności od świetlicy do szkoły i cmentarza)	117.581 PLN	Fundusze strukturalne UE 2007-2013, budżet gminy Baćkowice	2011-2013	- lokalne wyrównanie terenów wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych Modliborzyc - budowa chodników (nawierzchnie trwałe, krawężniki itd.) - oznakowanie pionowe i poziome	- Mieszkańcy Modliborzyc - turyści, pozostałe osoby przyjezdne
Budowa parkingów w obrębie głównych miejsc komunikacyjnych i społecznych	139.463 PLN	Fundusze strukturalne UE 2007-2013, budżet gminy Baćkowice	2011-2013	- wyrównanie nawierzchni - trwała podbudowa - utwardzona nawierzchnia	- Mieszkańcy Modliborzyc - młodzież szkolna - turyści, pozostałe osoby przyjezdne

Modliborzyc (w pierwszej kolejności rejon świetlicy wiejskiej oraz rejon kościoła parafialnego)				parkingowa - wyznaczenie miejsc postoju dla osób niepełnosprawnych - pełne oznakowanie poziome i pionowe	
Oświetlenie kościoła parafialnego w Modliborzycach	48.000 PLN	Środki własne parafii w Modliborzycach, ewent. programy pomocowe Ministra Kultury, budżet gminy Baćkowice	2011-2013	- wymiana i rozbudowa lokalnej instalacji zasilania energetycznego - montaż nowoczesnych, energooszczędnych i funkcjonalnych lamp oświetleniowych, - optymalna nocna iluminacja kościoła, wyeksponowanie jego lokalizacji na wzgórzu	- Mieszkańcy Modliborzyc - młodzież szkolna - turyści, pozostałe osoby przyjezdne
Pełne skanalizowanie sołectwa Modliborzyc	5.000.000 PLN	Fundusze strukturalne 2007-2013 (RPOWŚ, PROW), budżet gminy Baćkowice	2014-2020	- rozbudowa sieci kanalizacyjnej - zapewnienie odpowiedniej przepustowości oczyszczalni ścieków	- Mieszkańcy Modliborzyc - turyści, pozostałe osoby przyjezdne
Sukcesywna modernizacja dróg gminnych oraz dróg transportu rolnego w Modliborzycach	1.000.000 PLN	Fundusze strukturalne 2007-2013 (RPOWŚ), programy rządowe (np. tzw. „Schetynówka”) budżet gminy Baćkowice	2012-2013 2018-2020	- wymiana i odnowienie nawierzchni asfaltowych - poprawa bezpieczeństwa ruchu poprzez pełne oznakowanie poziome i pionowe, progi zwalniające itd.	- Mieszkańcy Modliborzyc - lokalne podmioty gospodarcze, rolnicy - turyści, pozostałe osoby przyjezdne
Kompleksowe	500.000 PLN	Fundusze strukturalne	2014-2020	- mała architektura	- Mieszkańcy

zagospodarowanie przestrzeni publicznej w centrum Modliborzyc – mini-park, mała infrastruktura, ławeczki, oznakowanie turystyczne, lokalna fontanna		UE okresu programowania 2014-2020, budżet gminy Baćkowice		- ławeczki, stylowe oświetlenie - oznakowanie turystyczne - krzewy, mini-park - lokalna fontanna	Modliborzyc - lokalne podmioty gospodarcze, rolnicy - turyści, pozostałe osoby przyjezdne
Budowa sali sportowej, budowa boiska sportowego oraz kompleksowy remont budynku szkoły podstawowej w Modliborzycach	1.500.000 PLN	Fundusze strukturalne UE okresu programowania 2014-2020, budżet gminy Baćkowice	2014-2020	- budowa funkcjonalnej, średniej wielkości sali sportowej oraz nowoczesnego, wielofunkcyjnego boiska sportowego (piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka) - kompleksowy remont obiektu szkoły (m.in. stolarka, prace budowlane, malarskie, termoizolacyjne itd.) oraz jego wyposażenie	- Mieszkańcy Modliborzyc - turyści, pozostałe osoby przyjezdne

VII. Arkusz Planowania Długoterminowego dla sołectwa Modliborzyce

Arkusz znajdujący się poniżej, zawiera układ zaproponowanych przez mieszkańców miejscowości Modliborzyce, w drodze dyskusji i konsultacji, priorytetów rozwojowych mających przyczynić się do realizacji zdefiniowanej wizji rozwoju sołectwa oraz konkretnych projektów wpisujących się w dany priorytet.

Zdefiniowane poniżej priorytety rozwojowe, związane z kosztami planowanych inwestycji oraz koniecznością spełnienia wszystkich wymogów prawnych (np. kompletna dokumentacja) dla każdej inwestycji będą realizowane równolegle. W miarę dalszego zaawansowania prac przygotowawczych przy wskazanych poniżej projektach, ich dokumentacja techniczna będzie kompletowana i uszczegółowiana.

Rolę wiodącą powinna tutaj odgrywać Rada Sołecka miejscowości Modliborzyce, jako podmiot aktywnie monitorujący postęp prac przygotowawczych na szczeblu sołectwa i gminy.

PRIORYTET I	
HISTORIA, EDUKACJA, SPORT, REKREACJA I INTEGRACJA SPOŁECZNA FILARAMI ROZWOJU MODLIBORZYC	
<u>Cel szczegółowy:</u>	
	<i>Stworzenie warunków do wspólnych spotkań, integracji społecznej oraz eksponowanie walorów kulturowych Modliborzyc</i>
<u>Projekty:</u>	
	1. Kompleksowy remont gminnego budynku wiejskiego w Modliborzycach 2. Oświetlenie kościoła parafialnego w Modliborzycach
<u>Cel szczegółowy:</u>	
	<i>Stworzenie optymalnych warunków do edukacji, uprawiania sportu i aktywnego wypoczynku w Modliborzycach</i>

Projekty:

1. Budowa sali sportowej, budowa boiska sportowego oraz kompleksowy remont budynku szkoły podstawowej w Modliborzycach
2. Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznej w centrum Modliborzyc – mini-park, mała infrastruktura, ławeczki, oznakowanie turystyczne, lokalna fontanna

PRIORYTET II**ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SOŁECTWA MODLIBORZYCE****Cel:**

Kompleksowa poprawa infrastruktury i wizerunku sołectwa Modliborzyce

Projekty:

1. Budowa chodników w ramach głównych ciągów komunikacyjnych Modliborzyc (w pierwszej kolejności od świetlicy do szkoły i cmentarza)
2. Budowa parkingów w obrębie głównych miejsc komunikacyjnych i społecznych Modliborzyc (w pierwszej kolejności rejon świetlicy wiejskiej oraz rejon kościoła parafialnego)
3. Pełne skanalizowanie sołectwa Modliborzyce
4. Sukcesywna modernizacja dróg gminnych oraz dróg transportu rolnego w Modliborzycach

VIII. Wdrażanie i monitoring Planu Odnowy Miejscowości Modliborzyce

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
Konsultacje społeczne oraz uchwalenie Planu Odnowy Miejscowości Modliborzyce na zebraniu mieszkańców	Rada Sołecka	Styczeń – Luty – Marzec 2009
Zatwierdzenie Planu Odnowy Miejscowości Modliborzyce przez Radę Gminy w Baćkowicach	Rada Gminy	Marzec 2009
Przygotowanie kompletu wymaganej dokumentacji dla inwestycji wnioskowanej do dofinansowania w ramach Działania „Odnowa i rozwój wsi” PROW 2007-2013 tj. remontu gminnego budynku wiejskiego w Modliborzycach	Urząd Gminy w Baćkowicach, Zaangażowanie społeczne - Rada Sołecka w Modliborzycach	Styczeń – Luty – Marzec 2009
Przygotowanie wniosku o dofinansowanie inwestycji w ramach Działania „Odnowa i rozwój wsi” PROW 2007 - 2013	Urząd Gminy w Baćkowicach, Zaangażowanie społeczne - Rada Sołecka w Modliborzycach	Marzec 2009
Realizacja wnioskowanej do dofinansowania w ramach Działania „Odnowa i rozwój wsi” PROW 2007-2013 tj. remontu gminnego budynku wiejskiego w Modliborzycach	Urząd Gminy w Baćkowicach, Zaangażowanie społeczne - Rada Sołecka w Modliborzycach	Zgodnie z harmonogramem realizacji inwestycji, który będzie sporządzony na etapie przygotowania wniosku o dofinansowanie w ramach Działania „Odnowa i rozwój wsi” PROW 2007-2013
Realizacja pozostałych inwestycji wskazanych w Planie Odnowy Miejscowości Modliborzyce (gmina Baćkowice)	Urząd Gminy w Baćkowicach, Rada Sołecka w Modliborzycach, partnerzy społeczni z terenu miejscowości Modliborzyce (np. OSP, KGW)	Lata: 2009-2020

Monitoring realizacji Planu Odnowy Miejscowości, na zebraniach mieszkańców sołectwa, odbywających się nie rzadziej niż raz do roku	Rada Sołecka w Modliborzycach	Raz do roku – zebranie wiejskie
Ocena efektów realizacji Planu Odnowy Miejscowości dla sołectwa Modliborzyce	Rada Gminy w Baćkowicach	Raz do roku – podczas sesji Rady Gminy w Baćkowicach
Podsumowanie rezultatów wdrożenia Planu Odnowy Miejscowości Modliborzyce, podjęcie działań w celu aktualizacji powyższego dokumentu do dalszej perspektywy czasowej tj. po roku 2020.	Wójt Gminy Baćkowice, Rada Gminy w Baćkowicach, Rada Sołecka w Modliborzycach	2020 r. – podczas sesji Rady Gminy w Baćkowicach

IX. Zasady opracowania Planu Odnowy Miejscowości Modliborzyce – metodologia i podsumowanie.

„Plan Odnowy Miejscowości Modliborzyce do roku 2020” opracowano przyjmując za podstawę wyniki debaty i konsultacji społecznych z mieszkańcami.

Na podstawie tych konsultacji, używając narzędzia analizy SWOT, która przedstawia silne strony (wewnętrzne) miejscowości, słabe strony (wewnętrzne), szanse (zewnętrzne) i zagrożenia (zewnętrzne) postawiono pytanie; - Jakie działania należy podjąć, aby zniwelować słabe strony Modliborzyc, uniknąć zdefiniowanych zagrożeń, a jednocześnie wyeksponować mocne strony sołectwa i w pełni wykorzystać określone na najbliższe lata szanse rozwojowe?

Na podstawie tak postawionego pytania przygotowano ankietę konsultacyjną, którą anonimowo wypełnili mieszkańcy sołectwa. Jej wyniki pozwoliły na zdefiniowanie głównych priorytetów rozwojowych Modliborzyc, opartych na wynikach analizy SWOT, której elementy powstały w drodze konsultacji społecznych. Kolejnym krokiem procesu konsultacji społecznej była hierarchizacja celów w poszczególnych obszarach życia społeczno - gospodarczego. Przyjęto, że wyróżnione priorytety mają charakter równorzędny, ponieważ bez ich realizacji ta miejscowość nie może się harmonijnie rozwijać.

Jednocześnie mieszkańcy Modliborzyc zgłaszając inwestycje niezbędne do realizacji na terenie swojej miejscowości dokonali ich hierarchizacji poprzez dyskusję i wskazania w anonimowych ankietach. Czynniki te miały decydujący wpływ na hierarchizację planowanych w najbliższych latach inwestycji w poszczególnych obszarach rozwoju społeczno – gospodarczego.

Tak zrealizowana metoda pracy nad „Plan Odnowy Miejscowości Modliborzyce do roku 2020”, pozwoliła wypracować dokument, który wyraża oczekiwania i postulaty jej mieszkańców w zakresie kierunków rozwojowych swojego sołectwa w najbliższych latach.

Załącznik:

Wyniki konsultacji społecznych z mieszkańcami Modliborzyc, przeprowadzonych w formie anonimowych ankiet:

W ankiecie mieszkańcy, ocenili swoją miejscowość poprzez stan infrastruktury, usług społecznych, działalność organów samorządowych, itp. Wskazali również najważniejsze problemy nurtujące mieszkańców wioski oraz zaproponowali rozwiązania, które sprostałyby ich wymaganiom.

Modliborzyc procentowa ocena poniższych czynników przez mieszkańców wsi:

		bardzo dobrze	dobrze	średnio	źle	bardzo źle
1	Infrastruktura w sołectwie (drogi, sieć wodociągowa, obiekty publiczne)	-	75	15	-	-
2	Wizerunek i promocja wsi na zewnątrz	-	-	50	50	-
3	Życie kulturalne sołectwa - ciekawe imprezy, festyny, możliwość spędzenia wolnego czasu	-	13	-	87	-
4	Atrakcyjność sołectwa dla inwestorów i przedsiębiorców	-	-	50	50	-
5	Czystość, porządek, ład przestrzenny	-	-	87	13	-
6	Jakość opieki zdrowotnej	-	-	62	38	-
7	Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa	-	25	62	-	13
8	Możliwość uczenia się; kształcenia; zmiany i podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców sołectwa	-	-	-	100	-
9	Działalność Rady Sołectkiej	-	-	62	25	13
10	Poziom pracowitości i zaradności mieszkańców	-	62	38	10	-
11	Dostęp dzieci z sołectwa do szkoły	-	74	13	13	-

Modliborzyc punktowa ocena poniższych czynników przez mieszkańców wsi:

		bardzo dobrze (4)	Dobrze (3)	Średnio (2)	Źle (1)	bardzo źle (0)	Suma punktów
1	Infrastruktura w sołectwie (drogi, sieć wodociągowa, obiekty publiczne)	-	6x3=18	2x2=4	-	-	22
2	Wizerunek i promocja wsi na zewnątrz	-	-	4x2=8	4x1=4	-	12
3	Życie kulturalne sołectwa - ciekawe imprezy, festyny, możliwość spędzenia wolnego czasu	-	1x3=3	-	7x1=7	-	10

4	Atrakcyjność sołectwa dla inwestorów i przedsiębiorców	-	-	4x2=8	4x1= 4	-	12
5	Czystość, porządek, ład przestrzenny	-	-	7x2=14	1x1=2	-	16
6	Jakość opieki zdrowotnej	-	-	5x2=10	2x1=2	1x0=0	12
7	Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa	-	2x3=6	5x2=10	-	1x0=0	16
8	Możliwość uczenia się; kształcenia; zmiany i podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców sołectwa	-	-	-	7x1=7	-	7
9	Działalność Rady Sołeckiej	-	-	5x2=10	2x1=2	1x0=0	12
10	Poziom pracowitości i zaradności mieszkańców	-	5x3=15	3x2=6	1x1=1	-	22
11	Dostęp dzieci z sołectwa do szkoły	-	6x3=18	1x2=2	1x1=1	-	21

Z powyższych zestawień wynika, że:

- Mieszkańcy Modliborzyce:

1. najlepiej oceniają:

- a) *infrastrukturę (drogi, sieć wodociągowa, obiekty publiczne),*
- b) *poziom pracowitości i zaradności mieszkańców,*
- c) *dostęp dzieci z sołectwa do szkoły*

2. najgorzej oceniają:

- a) *Możliwość uczenia się; kształcenia; zmiany i podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców sołectwa*
- b) *poziom pracowitości i zaradności mieszkańców,*
- c) *Życie kulturalne sołectwa - ciekawe imprezy, festyny, możliwość spędzenia wolnego czasu,*
- d) *Wizerunek i promocję wsi na zewnątrz,*
- e) *Atrakcyjność sołectwa dla inwestorów i przedsiębiorców*
- f) *Działalność Rady Sołeckiej,*
- g) *Jakość opieki zdrowotnej*

- Największe atuty (zalety) Modliborzyce wg. mieszkańców

- *położenie*

- *dobrze zlokalizowane centrum wsi*
  - *szlak turystyczny*
  - *dobra sieć sklepów*
- Główne problemy z jakimi borykają się mieszkańcy Modliborzyc, które władze gminy powinny pomóc rozwiązać:
    - *brak perspektyw i problem ze zbytem produktów rolnych,*
    - *oświetlenie uliczne (krótki czas świecenia),*
    - *brak parkingów, chodników i rowów przydrożnych,*
    - *remont świetlicy.*
- Wśród największych potrzeb jakie należy zrobić, wybudować (wyremontować), na co położyć szczególny nacisk aby rozwiązać najważniejsze problemy wsi, mieszkańcy Modliborzyc wymieniają:

- <i>opieka medyczna</i>	5
- <i>bezpłatne kształcenie młodzieży</i>	4
- <i>pomoc młodym</i>	4
- <i>zdecydowana walka z patologiami społecznymi</i>	4
- <i>więcej inwestycji gminnych</i>	3
- <i>ograniczenie bezrobocia, poprawa rynku pracy</i>	3
- <i>lepsze wydawanie pieniędzy publicznych</i>	3
- <i>kultura, rozrywka, czas wolny młodzieży</i>	2
- <i>pomoc socjalna</i>	2
- <i>lepsza praca policji</i>	2
- <i>wsparcie inicjatyw mieszkańców</i>	1
- <i>ekologia</i>	0
- Na pytanie o istniejące obiekty i miejsca publiczne oraz ocenę, w kilku słowach, stanu technicznego i sposób wykorzystania tych obiektów mieszkańcy Modliborzyc wymieniają najczęściej:
    - *szkoła – stan techniczny średni, wykorzystanie średnie.*
    - *świetlica – stan techniczny zły, wykorzystanie niedostatecznie*

- Na pytanie „Jak wymienione obiekty/budynki powinny zostać wykorzystane w następnych latach, aby najlepiej służyły mieszkańcom wsi? „ mieszkańcy odpowiadali najczęściej:
  - *przede wszystkim należy wykonać remonty tych budynków*
  - *organizować kursy szkoleniowe*
  - *założyć kawiarenkę internetową*

- Na pytanie o ocenę stan infrastruktury sportowej oraz miejsc spacerowych i odpoczynku oraz jakie powinny być inwestycje w tym zakresie, mieszkańcy odpowiadali najczęściej:

Stan infrastruktury sportowej zły i należy wybudować boisko sportowe oraz salę gimnastyczną

- Na prośbę o dokończenie zdania: Marzę aby Modliborzyce za 5 lat ... mieszkańcy pisali:
  - *...lepiej stała finansowo.*
  - *...była wioska na miarę XX w., a nie wioską w której brak perspektyw do dalszego życia.*
  - *...stała się ładną miejscowością z centrum kulturalnym i sportowym i ładną infrastrukturą.*
  - *...posiadała wyremontowaną, tętniącą życiem świetlicę, chodniki i boisko.*
  - *...miały chodniki i rowy przydrożne.*

- Na pytanie o inne ważne sprawy dla miejscowości, nie wymienione w ankiecie, mieszkańcy wymieniali
  - *podjęcie działań w celu rozwoju agroturystyki i promowania Gór Świętokrzyskich.*
  - *budowę oświetlenia przejścia dla pieszych na drodze krajowej*
  - *budowę placu zabaw*

- budowę budynku socjalnego